

ANDREU GOMILA
MARTA SALICRÚ

PUTOS HIMNES
GENERACIONALS

Relat sobre l'escena musical barcelonina

Empúries

narrativa

Andreu Gomila
i Marta Salicrú

Putos himnes generacionals

Editorial Empúries

Barcelona

Primera edició: setembre del 2015

© Andreu Gomila i Marta Salicrú, 2015

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual

Impressió: Reinkook

DIPÒSIT LEGAL: B. 21.216-2015

ISBN: 978-84-16367-16-0

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47). Tots els drets reservats.

TAULA

POSEM QUE ERA BARCELONA: Una introducció	9
COSES MÉS RARES S'HAN VIST: Antònia Font	15
UNA HISTÒRIA D'AMOR (FELIÇ): Mishima	43
MÀQUINA, PEDRA, PLANTA, ANIMALET: Hidrogenesse	71
HI HA NOIES MÉS GRANS QUE ALTRES: Sílvia Pérez Cruz	101
SUPERGUAY, I QUÈ?: Guille Milkyway	129
ELS REIS NO MOREN MAI: Standstill	157

EL CANTAUTOR QUE VA VENIR DEL HARDCORE: Joan Colomo	177
FOC A L'OBAGA: Roger Mas	199
UNA GRAN HISTÒRIA: Love of Lesbian	221
ELS MILLORS ALUMNES EUROPEUS: Manel	247
NO VAL LA PENA VIURE A BARCELONA: El Petit de Cal EriL	269
TOTS ELS NOMS	295
AGRAÏMENTS	343

COSES MÉS RARES S'HAN VIST

(Antònia Font)

Dir que estan eufòrics seria quedar-se curts. Joan Miquel Oliver, Jaume Manresa, Joan Roca, Pere i Pau Debon surten gairebé en braços del Casino de l'Aliança del Poblenou. El seu mànager, Gerardo Sanz, també està exultant. «Aquesta és la meva feina: fer que sonin així», em diu. I sí, té raó, perquè els Antònia Font han sonat molt bé en la presentació de *Lamparetas*. De fet, mai no els havia vist en aquest nivell. Fins i tot recordo un concert al BAM, posem que era el 2006, en què a Oliver no sé què li va passar a la guitarra, que es va passar mig concert intentant arreglar-la, sense dur-ne una altra de recanvi. Un desastre. I també recordo un altre concert, durant les festivitats del desgraciat Fòrum 2004, en què devíem ser trenta al públic, potser tots mallorquins, com jo. No més. Han passat els anys i han passat moltes coses. I la història d'aquest quintet mallorquí sorgit amb les cendres del rock català, en una illa en què qui més sonava era Tomeu Penya, Fora des Sembrat i Ossifar, és ben bé la història d'un èxit no previst. Una banda que va dir adéu el 2013 i que, sense por de passar-nos de llarg, ha escrit la pàgina més

memorable de la història de la música pop en llengua catalana, sobretot si tenim en compte d'on veníem, què havíem tingut abans.

Per conèixer-los, per saber com eren, els havies d'anar a veure a Palma, el seu feu, allà on es passegen i ningú no els diu res. Amb *Lamparetas* acabat de sortir del forn, vam posar el punt final a un gran dia a Lórien, una cerveseria del centre de Palma les parets de la qual podrien explicar la història d'Antònia Font. Pau Debon, el cantant, barbut, cara rodona, robust, panxeta, ha hagut de tocar el dos perquè la dona l'esperava per agafar un avió cap a Barcelona. Oliver, Roca, Manresa i Pere Debon aguanten. Diria que estan contents per no dir una altra cosa —ehem—. S'abracen, fan l'indi i parlen sense manies. Aquell dia de primers d'abril del 2011 que els vaig anar a veure a Palma feia catorze anys que havien començat a tocar plegats i, tot i que van estar a punt de cansar-se els uns dels altres després de la interminable gira del simfònic *Coser i cantar*, van tenir prou forces per oferir-nos un disc sublim, *Lamparetas*, un canvi de rumb en la seva constant transformació i que els va tornar a posar al capdamunt de l'escena musical local després de cinc anys sense disc d'estudi i rumors de dissolució, que en Joanmi, murrí, ni desmentia ni confirmava. Després vindria *Vostè és aquí*, estrany punt final a una brillant carrera musical.

Tres anys després d'aquella felix trobada, estiu del 2014, m'assec amb en Joanmi, pelat, prim com un ciclista amb moltes cerveses dins el cos, a la llibreria

Literanta, a Palma, migdia d'estiu, mentre el seu fill gran fa classes de ceràmica. Fa devers mig any que van anunciar que ja n'hi havia prou i encara ara ningú no sap per què. Sembla un dels secrets més ben guardats de la història de la cultura catalana. Però la cosa és més senzilla del que podria semblar, sobretot quan parla de «ruptura estètica» i de «la crisi dels quaranta». El líder d'Antònia Font creu que corrien el risc de perdre l'espontaneïtat, que amb *Vostè és aquí* potser havien tancat la seva obra i que amb cinquanta-tres anys, separar-se, hauria estat un acte molt més complicat. Coses de parelles. «Ara tenc vint-i-cinc anys per davant», diu en Joanmi. I marxar amb un disc de quaranta cançons «que encara ningú no ha entès» és «una cosa guapa». No sé si creure-me'l. De vegades, se'n riu de tu. Et mira als ulls i dispara. Però ara parla amb un cert posat seriós. Deu ser veritat.

El cert és que eren ben conscients que *Vostè és aquí* era una cosa almenys estranya. Però és el que havien de fer. «Quan vàrem tornar amb *Lamparetas* ens va pegar un *subidón* de veure que ens havia sortit un disc molt bo, que tornàvem a estar allà dalt tot d'una, i que a la gent li agradava, que cada vegada hi havia més gent, que hi havia possibilitats d'anar a tocar a fora, i això et fa tenir ganes de seguir, i sobretot de fer feina», ens explica en Pau. I es van proposar divertir-se una mica: «Teníem ganes d'experimentar, teníem ganes de fer alguna cosa nova, i no estàvem obligats a fer un disc perquè acabàvem de fer *Lamparetas*. Hauríem pogut descansar, no? Però vàrem dir, va, anem a experimentar un poc, a veure

què surt, si ens agrada i en podem treure alguna cosa interessant». Va ser la defunció d'Antònia Font, tot i que hem de dir que, escoltat des de la distància, aquell últim àlbum és molt més genial del que ens va semblar de seguida. Fins i tot podríem dir que resumeix quinze anys de trajectòria. És com una mena de glossari d'Antònia Font, de tots els camins que van obrir. Del pop electrònic al pop d'autor, dels estius sense fi als astronautes singulars, dels cors melòdics als riffs contundents, del pop francès a la cançó, de les llistes de la compra inspirades a les històries 'cortazarianes'.

* * *

«Què creus que és més pretensió, contar la vida d'un mateix o inventar-te una història?», pregunta. Trobem en Joanmi a setmanes de llançar la seva segona novel·la, *Setembre, octubre, novembre*, un relat en primera persona en el qual explica la història de l'escalador mallorquí Miquel Riera, i que li serveix per explicar-se a ell mateix, mostrar el seu univers de ciclosofia, Mallorca sense guiris, els seus amics, els barris de Santa Clara i es Molinar, allà on treballa i allà on viu. Idò, responc, contar la vida d'un mateix. I replica: «Jo crec que no. S'han escrit històries tan bones que jo crec que és més pretensió intentar posar-te al nivell, no sé, de Joyce». D'acord, però a la novel·la diu tantes coses d'ell —mai gaire personals— que la història d'en Riera arriba a quedar en segon pla, moltes vegades. Fins i tot explica una bor-

ratxera amb David Carabén, la qual li costaria un any de retirada de carnet al cantant de Mishima i moltes discussions amb la família. A ell, de fet, el que li agrada és escriure. Si pogués viure'n, assegura, potser no el tornàriem a veure dalt d'un escenari. Això diu, però una altra cosa és que el cuquet de sortir a escena puguis matar-lo d'un cop de llibre. I si no, vegin i escoltin el seu magnífic retorn en solitari, *Pegasus* (2015), deu temes de baixa fidelitat on ha recuperat astronautes, històries circulars, misteris. I que connecta directament amb *Vostè és aquí*. Canviïn la veu d'en Pau per la seva i ja veuran. Imaginin-s'ho. A més, a aquest mai no te l'has d'acabar de creure, cosa que passa amb qualsevol mallorquí, espècimen dotat d'una alta intensitat metafòrica, encara que en Joanmi digui que els mallorquins no saben dir mentides. Un altre mite.

Quan va treure *Bombón mallorquí* (2009), el seu tercer treball en solitari després de *Surfistes en càmera lenta* (2005) i el maxi *Sa núvia morta* (2007), li vaig demanar com s'inspirava, un tema que sovint surt a les converses dels fans d'Antònia Font. Volia saber d'on li surten aquestes metàfores estratosfèriques que et cola a les cançons, tant a les que escrivia per al grup com a les que fa per a ell. «Això de la inspiració —em va dir— és una cosa un poc rara d'explicar. Jo faig una mescla entre música i lletra i vaig jugant. Agaf la guitarra i faig una sèrie d'acords i pens aquesta cançó podria xerrar dels viatges, de l'Àfrica colonial —el seu pare va néixer al Marroc—. Seria 'Dins un avió de paper'. Llavors em pos a fer la

lletra i m'adon que la lletra és collonuda, però que la música no em va bé. I he de fer una música nova, que em dóna peu, potser, a una lletra diferent, també. Amb una cançó com 'Dins un avió de paper', dius, de què xerra aquesta cançó, de quan ets petit o és una història d'amor? Potser de les dues coses». Oliver assegura que, a l'hora de crear, no pensa en ningú, i l'únic que esmenta com a referent és aquest ús sinàptic del llenguatge que feia servir Julio Cortázar. «Jo llegesc per curiositat —afegeix—, i per passar gust. Sóc molt maniàtic i sempre m'agrada fer les coses amb el meu mètode personal. No em dóna satisfacció ser capaç de fer el que ha fet un altre igual de bé. Què veus en un llibre? No veus el procés de la feina, només veus el resultat. El millor i més pràctic és que facis el que et doni la gana».

La cançó 'Lego' de *Bombón mallorquí* resumeix encara millor el seu mètode. Li serveix per explicar-se, per explicar els problemes que té amb ell mateix, l'ego de molts artistes pop: «El Lego és més modern. Jo jugava a Tente. I ara m'adon que encara estic jugant a Tente. Quan faig un disc, estic jugant a Tente, igual que quan era petit. Sempre volia quedar a ca nostra, no volia sortir. I ara, és el mateix: en lloc de jugar a Tente, faig discos», assenyala. Això de posar una peça damunt una altra i, amb un sol canvi, que un avió passi a ser un tren és, potser, un resum de la seva manera de fer, la qual no ha canviat gaire en els últims anys. Oliver mateix assegura que, d'entrada, no hi ha cap diferència entre un disc seu i un altre de la banda. «Ara, quan analitz què va ser

Bombón mallorquí, m'adon que és molt personal. Per exemple, jo, amb Antònia Font, no posaria aquestes fotos de la meva família, ni faria un quadern explicant el meu mètode. El *Surfistes en càmera lenta*, però, que és un disc més estètic, podria ser perfectament un disc d'Antònia Font», afirma. I deixa clar que «és més fàcil xerrar de tu mateix si canta un altre que cantant tu. No és un tema que em preocupi si aquest disc en solitari és autobiogràfic. Moltes de les lletres d'Antònia Font també ho són». Ho era 'Viure sense tu' i 'Me sobren paraules'. Ho és 'Marès a radial' i 'Alegria'.

«La meva font d'inspiració és la realitat —assenyala—. Ho filtro cap a un llibre o cap a un disc, però al final tens la sensació de fer sempre el mateix. Mallorca, la imaginació, el Mediterrani, la vida còsmica... Sempre vaig allà mateix, són els temes que em fan feliç». En Joanmi parla així de *Pegasus*, el seu quart disc en solitari, en el qual amenaça de carregar-se «el personatge». «Dins les cançons hi ha personatges, o si més no sempre n'hi ha un, que és el cantant. És un personatge perquè no sóc jo, mai sóc jo. Jo no sóc el protagonista real de 'Marès a radial' —la que obre l'àlbum—, està basada en la meva experiència però és a un personatge, a qui li passa tot això. Possiblement té la meva edat, deu ser mallorquí... però és un personatge». Diu que 'Flors de cactus' és «un moment de debilitat». «És un músic de gira que veu, d'una banda, la fantasia des de les cançons, i de l'altra, la realitat de la seva vida. I arriba un moment en què es troba una mica patètic perquè

tot això és una fantasmada i ell és una persona normal amb una vida molt poc emocionant». No penseu que si es carregués el personatge faria més cançons autobiogràfiques. Encara que les de *Bombón mallorquí* ho eren, ara diu que faria «boleros, espantosos i depriments».

* * *

Però tornem enrere, al 2011. En persona, amb una cervesa a la mà, els Antònia Font són fins i tot políticament incorrectes, lluny de la imatge de nens bons, tímids i tranquils que gasten. «Mai no he demanat una subvenció», diu Oliver, conscient que és 'el tema' de les converses culturals en les terres de parla catalana. «Posa-ho, posa-ho, ja sé que no està de moda dir-ho, però si no tens públic, per què les administracions t'han de subvencionar?», es pregunta, tot referint-se a un veí seu que es veu que li va molt bé pels cenacles polítics mallorquins, encara que ningú no vagi als seus concerts. Parla d'en Joan Valent? I això que ells no sempre han estat el grup que ha omplert el Liceu. D'això, de l'èxit, del que costa arrossegar gent, n'hem parlat molt, avui, un divendres que ha fet sol i que rematem entre parets de fusta i centenars de cerveses diferents. La gent es pensa que els Antònia Font no poden caminar sols per Palma. Res més allunyat de la realitat. A Lórien estan més que tranquils.

Al migdia, Oliver i Pau Debon, quan ens han rebut a la Taverna Nogal, just al costat del convent de

Santa Clara, ens han explicat que als mallorquins, això de la fama no els agrada. Més mites: als mallorquins els agrada que parlin d'ells! L'altre dia, un paleta que treballa a prop, va reconèixer Oliver. «Pot ser que et veiés l'altre dia a la tele?», li va demanar. «Sí», va respondre el músic. «I anaves vestit de Blancaneus?», va tornar, sardònic, i tots dos van esclatar a riure. «A Mallorca, això de ser popular... El que vol la gent —confessa Oliver—, el que volem noltros, sobretot noltros, és poder seguir vivint d'una manera que no et vegin com un *bitxo raro*. Aquí a Mallorca, a la gent no li agrada sortir molt a la tele, perquè diuen: 'Aquest, què s'ha pensat que és?'. I hi has de sortir, perquè la teva professió t'hi obliga. No ens agrada gens i sabem que als nostres conciutadans, tampoc. Jo mateix, quan surt al diari dient les mateixes collonades, la gent es pensa que surt al diari perquè m'agrada sortir al diari. Això, aquí, és una mica delicat. La gent no s'ha de confondre». Al Joanmi, crec, li creix el nas.

Volen ser tan anònims que ho són. Al Lórien, només els saluda el bàrman, i l'amo. Potser cap dels que són dins aquesta cerveseria rústica, petita, saben que els Antònia Font són reconeguts com els grans renovadors del pop fet a casa nostra. Cap al migdia, quan ens hem posat seriosos amb Pau Debon i Oliver, a l'estudi d'aquest, un cau petit amb dues butaques, un sofà, un Mac, una taula de so impressionant i una paret folrada amb un de vessall de calaixos plens de coses més aviat insòlites, els ho hem demanat.